



Rauði krossinn

Hjálpin

Fréttablað Rauða krossins

LAUGARDAGUR 12. nóvember 2022



Pórir Hall Stefánsson er umsjónarmaður fjöldahjálparstöðvar Rauða krossins í Borgartúni. Hann segir öllum til heilla að vel sé staðið að móttöku flóttafólks til Íslands.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Rauði þráðurinn er sálrænn stuðningur

Rauði krossinn á Íslandi opnaði í október fjöldahjálparstöð fyrir umsækjendur um alþjóðlega vernd, í skrifstofuhúsnæði í Borgartúni að beiðni stjórnvalda. Þórir Hall Stefánsson, umsjónarmaður fjöldahjálparstöðvarinnar, segir samfélagið allt geta sameinast um að taka á móti flóttafólki opnum örmum, með vingarjarnlegu viðmóti, brosi og hlýju. **2**



Í fjöldahjálparstöðinni er sólarhringsvakt starfsmanna Rauða krossins.

„Rauði þráðurinn í allri þjónustu sem við veitum í fjöldahjálparstöðinni er sálrænn stuðningur, því það er það sem fólk í þessari stöðu hefur mesta þörf fyrir. Það er félagslega einangrað og hefur ekki sömu bjargir eða félagslegt net og við hin sem hér búum. Því felst mikill og dýrmætur sálrænn og sálfélagslegur stuðningur í því að tekið sé vel á móti þessu fólki, og það er eitthvað sem við öll í samfélaginu getum sameinast um: Að bjóða fólk velkomið og sýna því vingjarnlegt viðmót, kurteisi og alúð.“

Þetta segir Þórir Hall Stefánsson, umsjónarmaður fjöldahjálparstöðvar Rauða krossins.

„Fjöldahjálparstöðin er fyrsti dvalarstaður flóttafólks sem hér sækir um alþjóðlega vernd. Það gefur þjónustuaðilum sem eru ábyrgir fyrir því að útvega húsnaði aukinn tíma og svigrúm og flóttafólkinu stað til að hvílast á meðan það bíður næsta skrefs, sem er þá ögn varanlegri búseta á meðan það bíður niðurstöðu umsóknar sinnar um alþjóðlega vernd,“ upplýsir Þórir.

Hann segir flesta sem koma í fjöldahjálparstöðina eiga langt ferðalag að baki, ekki bara til Íslands, heldur hafi þau verið á ferðalagi eða flótta í lengri tíma. „Taugarnar hjá mörgum eru því vel þandar en hjá okkur fá þau tækifæri til að slaka á taugunum. Við bjóðum upp á næringu, skjól og frið, og er markmiðið að láta fólki líða sem best á meðan það dvelur hjá okkur. Við leggjum því mikla áherslu á að taka sem best á móti fólki og láta því finnast það velkomið, sem er tilfinning sem það finnur ekki endilega alls staðar úti í samfélaginu,“ segir Þórir.

Mikið traust á heimsvísu

Í fjöldahjálparstöð Rauða krossins starfa tíu starfsmenn auk sjálfboðaliða.

„Öll erum við vel merkt Rauða krossinum. Það skiptir máli því

„Rauði krossinn hefur mjög mikið traust á heimsvísu og við viljum að fólk finni til öryggis og viti að það geti treyst okkur. Traust er undirstaða okkar starfs.“

Þórir Hall Stefánsson

Rauði krossinn hefur mjög mikið traust á heimsvísu og við viljum að fólk finni til öryggis og viti að það geti treyst okkur. Þessi hópur fólks heldur áfram að vinna með okkur þegar það fer í frekari þjónustu og þá viljum við að það geti treyst okkur áfram, því traust er undirstaða okkar starfs,“ segir Þórir.

Boðið er upp á morgunmat og samlokur í hádeginu fyrir þá sem vilja, og þeir sem gista fá kvöldmat. Þar er einnig baðaðstaða.

„Það er mikilvægt að taka á móti fólkinu með hlýju og brosi á vör og að það finni að það geti hvílt sig um stundarsakir í friði og ró. Svo tekur við næsta skref sem felur líka í sér ákveðna óvissu, þegar það heldur áfram í umsóknarferlinu og veit ekki hver niðurstaðan verður. En bara það að fá þennan stutta tíma til að hvílast og slaka á er dýrmætt, því margir koma með áfallastreitu og áfallasögu á bakinu,“ greinir Þórir frá.

Öruggur staður

Í fjöldahjálparstöð Rauða krossins er sólarhringsvakt.



Þórir segir skipta sköpum að fólk upplifi sig öruggt í fjöldahjálparstöð Rauða krossins en þar eru konur og fjölskyldur á sérgangi.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

„Það skiptir sköpum að fólk upplifi sig öruggt hjá okkur. Þetta á að vera öruggur staður og við erum með öryggisgæslu og starfsfólk á vakt allan sólarhringinn. Við vinnum út frá grunngildum Rauða krossins og allt sem við gerum byggir á þeim. Við vinnum líka með ýmsar nálganir sem snúa að kynjaskiptingu, eins og sérgang fyrir karla sem ferðast einir, annan fyrir konur og fjölskyldur og svo barnasvæði þar sem fólk getur verið með börnum sínum. Það er hluti af því örugga rými sem við viljum skapa.“

Þetta er hins vegar ekki hótél og við setjum fólk ekki í bómull; það er frjálst ferða sinna og fær strax við komuna útgjaldakort frá Vinnumálastofnun til að kaupa sér mat og nauðsynjar. Við veitum húsaskjól, mat og sálrænan stuðning sem á þessum tímamarki felst í því að hafa samastað og að tekið sé á móti fólki opnum örmum og á vinsamlegan hátt,“ segir Þórir.

Reglulega eru gerðar ánægjukannanir í fjöldahjálparstöðinni og segir Þórir þær koma vel út. „Fólk er ánægt með þjónustuna sem það fær og því liður vel hjá okkur. Við notum svo niðurstöðurnar til að gera enn betur.“

Flestir frá Úkraínu og Venesúela

Frá opnun til dagsins í dag hafa 370 manns komið í fjöldahjálparstöð Rauða krossins, þar af 198 karlar og 172 konur.

„Langflestir koma frá Úkraínu og Venesúela, eða um þrír fjórðu. Einnig kemur fólk frá Palestínu, Sómalíu, Nígeríu og Sýrlandi, eða alls frá fjórtán löndum. Ekki skal dvelja lengur en þrjár nætur í fjöldahjálparstöðinni og hingað til hefur enginn verið lengur, en fólk sem sækir um alþjóðlega vernd heldur áfram frá okkur inn í verndarkerfið,“ upplýsir Þórir.

Hann segir flóttafólkið njóta þess á marga lund að koma í fjöldahjálparstöðina, það finni

”Upp til hópa er þetta mjög gott fólk; fólk eins og ég og þú. Í húsinu ríkir mikil samhygd og skilningur og fólk er jákvætt í garð hvert annars, sama hvaðan það kemur.“

Þórir Hall Stefánsson

að öðrum sé annst um það, finni stuðning og ná áttum fyrsta kastíð.

„Í húsinu ríkir mikil samhygd og skilningur og fólk er jákvætt í garð hvert annars, sama hvaðan það kemur. Við höfum ekki upplifað neina árekstra með eitt né neitt. Þetta er bara venjulegt fólk. Flestir eru að reyna að komast í öryggi og frið, og það er einmitt það sem við reynum að veita þeim í fjölda-hjálparstöðinni,“ segir Þórir.

Hann hefur starfað að mála-flokknum innan Rauða krossins í sex ár, en áður en hann varð umsjónarmaður fjöldahjálparstöðvarinnar var hann verkefna-stjóri í félagsstarfi fólks sem sækir um alþjóðlega vernd.

„Til Íslands kemur flóttafólk í brýnni þörf fyrir aðstoð. Við Íslendingar erum vel í stakk búnir til að veita hana eftir bestu getu og það er okkar skylda. Í fjölda-hjálparstöðinni gerum við eins vel og við getum. Við reynum að gera okkur grein fyrir í hvaða stöðu fólk er, að skilja eftir fremsta megni hvernig því líður og mæta þörfum þess hverju sinni. Við horfum á það sem á undan er gengið og horfum líka til þess sem kemur næst og undirbúum fólk svo það sé sterkara til að takast á við það,“ segir Þórir.

Hann hefur alltaf verið áhuga-samur um mannréttindi og mannúðarmál.

„Þar sem þörf er til staðar vil ég leggja mitt af mörkum. Ég hef fundið að það get ég gert í gegnum Rauða krossinn, sem er öflugur málsvari fyrir þennan hóp. Á sama tíma finn ég að þörfin er til staðar og verður æ meiri. Því er stöðhlut-verk Rauða krossins mikilvægt við aðstaðurnar sem nú eru; að mæta þeim með sálrænum stuðningi og að vel sé staðið að móttöku flóttafólks, öllum til heilla.“ ■

Ágæti lesandi



Silja Bára Ómarsdóttir
formaður Rauða krossins á Íslandi

Takk fyrir að gefa þér tíma til að glugga í þetta blað, sem kynnir helstu verkefni og áherslur Rauða krossins á Íslandi. Rauði krossinn er fjöldahreyfing sem starfar um allan heim, en leggur líka mikla áherslu á að sinna nærsamfélaginu, enda eru deildir RKÍ starfandi um allt land. Síðustu árin hafa verið krefjandi fyrir félagið, eins og samfélagið allt. Á þessu ári hafa átökin í Úkraínu sérstaklega kallað á hröð viðbrögð. Á tímum sem þessum verður sannarlega ljóst að fólk tengist þvert á landamæri – vandamál í einum heimshluta krefjast athygli okkar allra. Aukinn fjöldi fólks á flótta í heiminum þýðir að fleiri leita til Íslands en áður, þótt landið

sé ekki endilega fyrsti valkostur margra. Fjölgunina má fyrst og fremst rekja til átakanna í Úkraínu. Til að taka vel á móti fólki þurfa stjórnvöld, frjáls félagasamtök og samfélagið allt að leggjast á eitt og Rauði krossinn opnaði nýverið fjöldahjálparstöð til að tryggja fólki húsaskjól þegar það kemur til landsins. Þar hafa um 370 manns dvalið, en ekkert þeirra lengur en þrjá sólarhringa. Þjónustan hefur gengið vel og gestir hafa verið ánægðir með móttökurnar.

Átökin í Úkraínu hafa víðtæk áhrif um allan heim. Þau hafa valdið hækkandi matvælavæðri, hægari útflutningi á matvöru og ýkt til muna það fæðuöryggi sem

”Við þökk-um kærlega fyrir stuðninginn sem þjóðin heldur áfram að sýna okkur.“

fólk býr við víða, til dæmis í austurhluta Afríku. Þar spila saman margar breytur, gríðarlegir og langvarandi þurrkar og veðurofsi, sem rekja má til loftslagsbreytinga, og hækkun á eldsneytisverði. Allt stefnir í verstu hungursneyð í 40 ár í þessum heimshluta og nauðsynlegt er að veita íbúum svæðisins öflugan stuðning. Því hefur Rauði krossinn hafið neyðarsöfnun vegna ástandsins.

Hér heima fyrir eru verkefni Rauða krossins fjölbreytt. Allt frá því að veita þeim sem finna fyrir kvíða og vanlíðan stuðning í gegnum Hjálparsímann 1717 og 1717.is, til þess að aðstoða almenning og ferðafólk vegna eldgosa, veðurofsa og harmleikja.

Sjálfboðaliðar Rauða krossins eru alltaf á vaktinni.

Rauði krossinn stóð svo nýlega fyrir sínum fyrsta fjár-öflunarpætti, „Verum vinir“ á RÚV. Þátturinn fékk mjög góð viðbrögð og við fengum marga nýja mánaðarlega styrktaraðila og ríkulegan stuðning í formi stakra styrkja. Við þökkum kærlega fyrir stuðninginn sem þjóðin heldur áfram að sýna okkur, en án öflugs stuðnings frá félögum, sjálfboðaliðum og Mannvínunum Rauða krossins gætum við ekki sinnt öllu okkar mikilvæga starfi.

Silja Bára Ómarsdóttir,
formaður Rauða krossins á Íslandi

Eru tilbúin til að hlusta og dæma ekki

Hjálparsíminn 1717 og netspjall Rauða krossins gegna afar mikilvægu hlutverki. Þangað leitar fólk á öllum aldri eftir aðstoð á erfiðum tímum.

Ekkert vandamál er of lítið eða stórt fyrir Hjálparsímann 1717 og netspjall Rauða krossins, en árlega berast kringum fimmtán þúsund erindi til 1717 sem eru jafn ólík og þau eru mörg, segir Sandra Björk Birgisdóttir, verkefnastjóri hjá Hjálparsíma Rauða krossins 1717. „Hjálparsími Rauða krossins 1717 er alhliða hjálparlína fyrir fólk á öllum aldri. 1717 er opið allan sólarhringinn, alla daga ársins, og fólk getur talað um allt það sem því liggur á hjarta við hlutlausan aðila. Öll samtölin eru í trúnaði og undir nafnleynd.“

Hún segir 1717 snúast um að fólk hafi tækifæri til þess að tala við einhvern, um hvað sem er, þegar það þarf á því að halda. „Það þarf enga tilvísun eða greiningu og 1717 er oft fyrsta skrefið sem fólk tekur í leit að aðstoð.“

Sjálfbóðaliðar 1717 veita sálrænan stuðning sem hún segir að megi líka kalla sálræna fyrstu hjálp. „Oft hefur fólk samband á þeim tímapunkti sem því líður mjög illa og stundum er nóg að geta talað við aðra manneskju sem er tilbúin til að hlusta og dæmir ekki. Það getur létt mikið á.“



Sandra Björk Birgisdóttir er verkefnastjóri hjá Hjálparsíma Rauða krossins 1717.

FRÉTTABLAÐIÐ/
ERNIR

Fjölbreyttur bakgrunnur starfsfólks
Starfsfólk og sjálfbóðaliðar 1717 hafa fjölbreyttan bakgrunn, að sögn Söndru. „Þau eru ekki fagadilar en sitja sérstakt námskeið og fá videigandi þjálfun. Til okkar berast mjög fjölbreytt erindi frá mjög fjölbreyttum hópi fólks, allt frá börnum upp í eldri borgara.“

Hún segir þau vilja bjóða upp á fjölbreyttan hóp sjálfbóðaliða hvað varðar aldur, reynslu og bakgrunn, til að reyna að koma til móts við þá ólíku hópa sem til

þeirra leita. „Sjálfbóðaliðarnir eiga það sameiginlegt að gefa vinnu sína og tíma til að vera til staðar fyrir öll þau sem þurfa á því að halda, þegar þau þurfa á því að halda.“

Sjálfbóðaliðarnir eru hryggjarstykkið í 1717 og án þeirra væri ekki hægt að halda úti þjónustunni, segir Sandra. „Við erum svo heppin að hafa frábæran hóp sjálfbóðaliða hjá okkur sem til dæmis eru tilbúin að taka vaktir á aðfangadagskvöld og nýársdag, því það er jú alltaf opið á 1717.“

Aukning hjá ungu fólki

Eins og fyrr segir er mjög fjölbreyttur hópur fólks sem leitar til 1717. „Það eru öll kyn og allur aldur sem hefur samband við 1717 til að ræða allt milli himins og jarðar og málin sem koma inn eru gríðarlega fjölbreytt. Mörg samtöl snúa að samskiptavanda af einhverju tagi, einmanaleika og sálrænan vanda. Lagt er upp úr að vera til staðar fyrir fólk varðandi allt það sem hvílir á því þá stundina. Hjálparsíminn er, ólíkt mörgum öðrum hjálparlínum erlendis,

opin allur. Viða erlendis eru hjálparlínum sem eru til dæmis eingöngu fyrir börn eða sérstaka málaflökka, en það er engin slík flokkun hjá okkur.“

Hún segist þó hafa tekið eftir mikilli aukningu frá ungu fólki en það virðist henta þeim hópi vel að geta talað í gegnum nafnlaust netspjall. „Þau geta talað við 1717 um viðkvæm mál sem þau jafnvel treysta sér ekki til að ræða við foreldra eða aðra í kringum sig. Við höfum tekið eftir mikilli vanlíðan hjá ungu fólki og svo virðist sem langir biðlistar og flókið kerfi geti aftrað því að það fái þá aðstoð sem það þarf á að halda. Við upplifum það oft í okkar starfi að biðin eftir aðstoð getur haft alvarlegar afleiðingar í för með sér.“

Njóta trausts

Öll samtöl sem berast 1717 eru skráð til að halda utan um tölfraði en Rauði krossinn býr ekki yfir neinum persónugreinanlegum upplýsingum vegna nafnleyndar og trúnaðar. „Árangur 1717 felst fyrst og fremst í því að fólk virðist treysta okkur og hefur samband við okkur jafnvel oft en einu sinni. Fólk er oftast mjög þakklátt fyrir að geta haft samband. Í spjallkerfinu er innbyggð ánægjukönnun, niðurstöðurnar notum við sem gæðaeftirlit og vísbendingar um hvað vel er gert og hvað betur mætti fara.“ ■

Vantar helst yfirhafnir, skó og hlý föt

Síðan í apríl hefur verið starfrækt fataúthlutun til flóttafólks á Laugavegi 176 á vegum Rauða krossins. Gerður Björk Guðjónsdóttir veitir verkefninu forstöðu.

„Áður var fólk með úttektarmiða í eina af búðum Rauða krossins, en frá því í apríl hefur fólki verið beint hingað þar sem hægt er að veita meiri og betri þjónustu. Hér er opið alla virka daga milli tólf og þrjú og við tökum á móti á milli 50 til 200 manns á dag þegar mest er,“ segir Gerður Björk, sem hefur haft yfirumsjón með úthlutuninni síðan í apríl.

„Ég var í atvinnuleit þegar stríðið braust út í Úkraínu og vildi láta gott af mér leiða svo ég gaf kost á mér sem sjálfbóðaliða hjá Rauða krossinum og var komin með þetta verkefni í hendurnar tveimur vikum síðar,“ segir hún og bætir við að starfið sé mjög gefandi og oft skemmtilegt.

„Mikið af flóttafólki og hælisleitendum sem hingað leitar er fjölskyldufólk, mæður koma nokkrar saman með börnin sín svo oft eru margir barnavagnar inni í búðinni og það er mikið lif og fjör hjá okkur.“

Það er hægt að gefa föt til flóttafólks í sérstakan söfnunargám sem er staðsettur við fataflokkunarstöð Rauða krossins í Skútuvogi.



Gerður Björk Guðjónsdóttir stýrir fataúthlutun Rauða krossins til flóttamanna á Laugavegi 176.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

En við fáum líka föt úr öllum söfnunargámum okkar. Þegar við flokkum fötin leitum við sérstaklega eftir fötum fyrir flóttafólk sem kemur hingað oft allslaust,“

segir Gerður. „Ég fylgist vel með hvað það er sem fólk leitar að og vantar og reyni að miðla þeim upplýsingum áfram. Það stefnir í ófremdarástand núna þegar fer að

kólna, mikil þörf er á yfirhöfnum, vetrarskóm og hlýjum fötum á fullorðna, það kemur meira inn af hlýjum fötum á börnin. Flóttafólk frá hlýrri svæðum eins og Mið-austurlöndum og Venesúela er ekki vant kuldanum og auk þess þá kemur fólk yfirleitt ekki með mikið af fötum meðferðis, sum koma bara eins og þau standa og ekki með mikið með sér. Fólkíð sem kemur til okkar er ekki að leita eftir merkjavöru heldur hlýjum hversdagsfatnaði fyrir sig og fjölskyldu sína.“

Ekki er neitt keypt inn í fataúthlutunina og Gerður bendir á að það skapi ákveðin vandræði varðandi fatnað sem fólk vill almennt ekki nota af öðrum, eins og sokka og nærföt. „Það er einstaka sinnum sem verslanir hreinsa út gamla lagera og þá fáum við inn eitthvað af þessum nauðsynjum. Svo við náum ekki að skaffa nærföt og sokka í því magni sem við vildum. Stundum kemur fólk hingað með nærföt og sokka sem það hefur keypt og gefur og það fer strax.“

Ásamt Gerði starfa um ellefu sjálfbóðaliðar í fataúthlutuninni, flest úr hópi flóttamanna og fólks í leit að alþjóðlegri vernd. „Sem er alveg frábært því margt af því fólki sem hingað kemur talar ekki ensku og hér starfa með mér frábærir einstaklingar sem tala spænsku, úkraínsku, rússnesku og arabísku

Það stefnir í ófremdarástand núna þegar fer að kólna, mikil þörf er á yfirhöfnum, vetrarskóm og hlýjum fötum á fullorðna.

og geta þá túlkað fyrir fólk og komið óskum á framfæri.“

Hún segir flest fólkíð koma frá Úkraínu og Venesúela. „Fólk frá Úkraínu var ekki margt í fyrstu en því hefur fjölgað núna og svo er mikið af arabískumælandi fólki. Þeim finnst mjög kalt hér, en á móti kemur að það er ekki þessi brjálæðislegi hiti sem þau eru von og segja að íslenska loftslagið sé jafnvel skárri, hér sé hægt að vera utandyra allan ársins hring. En þá þarf auðvitað að eiga föt við hæfi,“ segir Gerður.

„Og svo mætti alveg koma hingað meira af leikföngum, góðum barnavögnum og kerrum og kerrupokum. Við fáum allt sem kemur í gámana af slíku og það er mjög fljótt að fara. Í sumar var svo eftirspurn eftir hjólahjálmmum svo það er árstíðabundið hvað fólk sem er hér í leit að vernd þarf, alveg eins og allir aðrir.“ ■

Það er nóg
að byrja á

hæ

Ekkert vandamál
er of stórt eða of lítið
fyrir netspjall **1717**

+ HJÁLPARSÍMI OG NETSPJALL
RAUÐA KROSSINS
1717.is

Mikilvægt að notendur upplifi virðingu

Ylja er neyslurými þar sem einstaklingar geta notað sín eigin vímuefni undir eftirliti starfsfólks. Rýmið er skaðaminnkunarúrræði með það að markmiði að fyrirbyggja skaða af vímuefnanotkun.

Skilgreiningin á neyslurými er: Lagalega verndað rými þar sem einstaklingar yfir 18 ára geta komið og notað sín eigin vímuefni undir eftirliti starfsfólks og þar sem sýkingavarna og öryggis notenda er gætt. Ylja neyslurými var opnað 10. mars á þessu ári, en það er færanlegt neyslurými í sér útbúnum sendiferðabil sem staðsettur er miðsvæðis í Reykjavík.

„Ylja er fyrsta neyslurýmið sem er opnað á Íslandi. Þetta er tilraunaverkefni til eins árs en markmið okkar er að kortleggja þörf fyrir neyslurými á Íslandi, til framtíðar,“ segir Margrét Dís Yeoman, hjúkrunarfræðingur hjá Ylju.

„Ylja er skaðaminnkunarúrræði en það felur í sér að reyna að fyrirbyggja skaða sem getur fylgt vímuefnanotkun frekar en að reyna að fyrirbyggja sjálfa notkunina.“

Margrét Dís útskýrir að hugsunin bak við skaðaminnkun sé sú að ekki er alltaf hægt að fyrirbyggja notkun vímuefna. Það er vítað að hópur fólks notar vímuefni og þeim hópi þurfi að mæta á þeim stað.

„Ávinningurinn af Ylju er að koma í veg fyrir skaða eins og sýkingar og ofskammtanir og bregðast við ef þess þarf. Með Ylju erum við líka að draga úr vímuefnanotkun í almenningssrýmum og um leið að minnka líkurnar á að notaður búnaður verði eftir þar,“ útskýrir hún.

Frá opnun hefur starfsfólk Ylju fargað 125 lítrum af notuðum sprautubúnaði frá einstaklingum sem hafa notað efnin sín í neyslurýminu.

„Þetta er búnaður sem hefði annars geta orðið eftir í almenn-



Margrét Dís Yeoman hjúkrunarfræðingur hjá Ylju neyslurými.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR

Í allri þjónustu sem við veitum skiptir okkur miklu máli að notendur upplifi virðingu og hlýju í sinn garð.

ingsrýmum eins og almenningssalernum, bílakjöllurum, húsa-sundum eða stigagöngum. Eða verið hent með almennu rusli, en það er ekki örugg leið til að farga notuðum sprautubúnaði,“ upplýsir Margrét.

„Við viljum skapa öruggan og hlýjan stað fyrir notendur Ylju. Við viljum vera staður þar sem þau geta komið og tjáð sig opinskátt um vanda sinn án þess að verða fyrir fordómum og geta komið málunum í farveg. Við erum alltaf með heitt á könnunni, veitum sálrænan stuðning og sinnum

lágmarksheilbrigðisþjónustu en í Ylju er alltaf hjúkrunarfræðingur á vakt.“

Eftirspurnin eykst

Ylja er opin frá 10–16 alla virka daga en Margrét segir að opnunar-tíminn hafi verið ákveðinn út frá opnartíma neyðarskýlanna, en þau eru lokuð frá 10–17 á daginn.

„Það er hópur fólks sem hefur ekki í nein hús að venda á þeim tíma, en það þarf samt á skömmtunum sínum að halda. Staðan er sú að þá er fólk oft að nota þau í almenningssrýmum,“ segir Margrét og bætir við að Ylja hafi verið notuð strax frá fyrsta degi og eftirspurnin hafi aukist.

„Frá opnun höfum við sinnt um 100 notendum í 900 heimsöknum. Aðstæður Ylju leyfa að hámarki tvo notendur í einu, svo það segir sig sjálft að við náum ekki að þjónusta öll sem vilja. Þetta plássleysi,

takmarkað aðgengi og þjónusta, er ókostur við færanleg neyslurými. Það er samt kostur að við getum staðsett okkur í nærumhverfi notendanna. Aðstæðurnar í rýminu stuðla að góðri tengslamyndun á milli starfsfólks og notenda og gefa gott tækifæri til að veita skaðaminnkandi fræðslu og sálrænan stuðning. Hver heimsókn verður persónuleg og dýrmæt,“ segir hún.

Frá því úrræðið var opnað hafa myndast 150 biðraðir eftir að komast í rýmið og meðalbiðtími hefur verið um 30 mínútur að sögn Margrétar.

„Þetta eru bara þær biðraðir sem við náum að skrá. Við vitum að ekki allir notendur banka þegar þeir sjá að rýmið er upptekið. Í 78 skipti hafa notendur ekki þolað biðina og við vitum að þá nota þau efnin sín í almenningssrými. Við finnum líka að þegar þau koma ítrekað að lokuðum dyrum hefur

það áhrif á aðsóknina. Fólkíð er oft að koma fótgangandi til okkar og þarf að bíða úti í íslenskrí veðráttu. Það hefur áhrif,“ segir Margrét og bætir við að helst myndi starfsfólk Ylju vilja fá húsnæði fyrir starfsemina.

„Það er mikilvægt að úrræðið sé áreiðanlegt og notendur hafi greitt aðgengi að því. Að notendur geti notað vímuefnin sín í öruggu rými og líka að þeir hafi rými á daginn til að sinna sínum grunnþörfum, að nærast og hvílast og þvo sér. Það væri líka tilvalið að lækka á sama tíma þröskulda til að sækja sér nauðsynlega þjónustu og hafa fjölbreytta þjónustu í þeirra nærumhverfi í sama úrræði.“

Komu í veg fyrir andlát

Margrét segir að ofskömmtnun sé að aukast með árunum og að helsta orsök þess að fólk deyr úr ofskömmtnun sé að það notar efnin eitt og enginn geti gripið inn í ef eitthvað kemur upp á.

„Með því að nota neyslurými getur starfsfólkíð brugðist við. Starfsfólk Ylju hefur nú þegar brugðist við einni ofskömmtnun og komið í veg fyrir enn eitt andlátíð. Við erum ótrúlega þakklát fyrir að sá einstaklingur hafi komið til okkar að taka skammtinn sem hann hefði annars tekið annars staðar,“ segir hún.

„Í allri þjónustu sem við veitum skiptir okkur miklu máli að notendur upplifi virðingu og hlýju í sinn garð, þrátt fyrir að þau séu að berskjalda sig með athöfnum sem samfélagið samþykkir ekki og hefur ýtt þeim út á jaðarinn áratugum saman. Notendurnir okkar eru alls konar einstaklingar með mismunandi bakgrunn, reynslu, áhugamál og drauma en þau eiga það öll sameiginlegt að vera manneskur eins og ég og þú. Þau koma okkur starfsfólkinu til að brosa á hverjum degi en á sama tíma geta aðstæður þeirra í samfélaginu verið ómannúðlegar.“ ■

Auðmýkjandi að heyra sögu fjölskyldunnar

Hjónin Hanna og Alex eru leiðsöguvinir hjá Rauða krossinum, sem þýðir að þau hitta flóttafjölskyldu mánaðarlega. Börnin þeirra leika sér saman og þau veita fjölskyldunni félagslegan stuðning í nýju landi.

Hanna Sirrý Ragnarsdóttir segir að þau hafi farið saman í þetta verkefni sem fjölskylda. Þess vegna komi börnin þeirra Alexanders alltaf með þegar þau hitta fjölskylduna sem Rauði krossinn úthlutaði þeim.

„Við hittumst með börnin okkar tvö en fjölskyldan er með þrjú börn. Við hittumst einu sinni í mánuði og gerum alls konar hluti með þeim. Við höfum til dæmis farið í Fjölskyldu- og húsdýragarðinn og á leikvöll. Við höfum oftast hist einhvers staðar úti og reynt að finna eitthvað sem er skemmtilegt fyrir börnin. Svo spjöllum við við fjölskylduna og spyrjum hvernig gengur og reynum að svara ef þau hafa einhverjar spurningar. Ef við getum ekki svarað þeim, þá vísum við þeim áfram til Rauða krossins,“ segir Hanna, spurð að því hvernig fjölskyldurnar verja tíma saman.

Spurð hvort tungumálaörðugleikar séu hindrun í samskiptum fjölskyldnanna, segir Hanna að hún noti mikið Google translate þegar hún talar við konuna í fjölskyldunni.

„Svo nær brosið líka langt, nær-

veran og að sjá krakkana okkar leika saman,“ bætir hún við.

„En fjölskyldufaðirinn talar góða ensku og hann og maðurinn minn ná vel saman og geta talað mikið saman.“

Vildu láta gott af sér leiða

Hanna og Alexander hafa hitt fjölskylduna mánaðarlega frá því í sumar, en verkefnið er hugsað til sex mánaða. Hanna segir að ástæða þess að þau skrðu sig til þátttöku hafi verið að þau langaði að gera eitthvað gott saman sem fjölskylda.

„Maðurinn minn byrjaði að skoða hvað væri hægt að gera á Íslandi til að hjálpa flóttamönnum. Hann skoðaði fyrst hvað hann gæti gert sem einstaklingur en sá þá að þetta var í boði og spurði mig hvort við gætum ekki gert þetta saman, öll fjölskyldan,“ segir Hanna.

Hún ákvað að slá til og þau báru þetta undir dætur sínar sem voru alveg til í að hitta börn frá öðru landi og leika sér við þau.

„Ég held það sé alltaf hollt og gott að koma sér í aðstæður þar sem við getum ekki leyst allt með tungumálinu og þurfa að finna aðrar leiðir til að tjá sig. Líka fyrir stelpurnar okkar að læra að við erum ekki öll eins, en þær þurfa líka að tjá sig við börnin þeirra með öðrum leiðum en tungumálinu. Það er auðmýkjandi að vera í kringum fjölskylduna og að heyra sögu hennar,“ segir Hanna.



Alex, Hanna og dætur þeirra tvær eru leiðsöguvinir flóttafjölskyldu á Íslandi.

FRÉTTABLAÐIÐ/
VALLI

Svo nær brosið líka langt, nærveran og að sjá krakkana okkar leika saman.

Hanna Sirrý Ragnarsdóttir

Til að taka þátt í verkefninu sóttu hjónin um hjá Rauða krossinum og fóru svo á tvö námskeið þar.

„Fyrsta námskeiðið var almennt um flóttamenn og hvað fólk hefur gengið í gegnum og upplifað. Svo fórum við meira út í hvað eru videigandi spurningar og hvernig fundunum okkar á að vera háttað. Það var svo tengiliður okkar hjá Rauða krossinum sem hafði samband og sagði að við værum komin með fjölskyldu. Við hittumst í fyrsta skipti í húsnæði

Rauða krossins með tengiliðnum, en eftir það hefur það verið undir okkur komið að tala saman og plana næsta hitting,“ segir Hanna.

„Ég veit ekki hvort Íslendingar átti sig á því að þetta er eitthvað sem hægt er að gera. Að Rauði krossinn bjóði upp á þetta. En ég held að það sé mjög mikilvægt að Íslendingar hjálpi öðrum að aðlaga sig.

Við vitum að það er erfitt að flytja milli landa yfirhöfuð, og sérstaklega undir þessum formerkjum, sem flóttamenn.“ ■

Sporna gegn félagslegri einangrun

Vinaverkefni Rauða krossins snúast um að styrkja og efla félagslega þátttöku þeirra sem taka þátt.

Karen Björg Jóhannsdóttir er verkefnastjóri hunda- og símavina hjá Rauða krossinum og spurð um þessi verkefni segir hún:

„Vinaverkefnin eru félagsleg verkefni Rauða krossins. Þau hafa það markmið að sporna gegn félagslegri einangrun og efla samfélagslega þátttöku þeirra sem óska eftir því. Hér er samvera nokkurs konar undirstaða þess að hjálpa einstaklingum að skapa góð tengsl. Hlutverk sjálfbóðaliða er því fyrst og fremst að veita félagsskap, nærveru og hlýju, þar sem unnið er út frá þörfum þeirra sem óska eftir aðstoðinni hverju sinni,“ segir Karen.

Hvernig ganga þessi verkefni fyrir sig?

„Útfærslur vinaverkefnanna eru afar fjölbreyttar og þau eru mörg enda eru þarfir þeirra sem óska eftir aðstoðinni misjafnar. Ferlið sjálft byrjar með rafrænni umsókn á vef Rauða krossins. Í beinu framhaldi af því hefur verkefnastjóri samband og kemur umsókn í ferli. Vinaverkefnin eru unnin undir formerkjunum gönguvinir, heimsóknarvinir, hundavinir, símavinir, auk vinahópa. Í gönguvinum er til dæmis farið í göngutúr, með áherslu á óskir og getu þeirra sem ganga saman. Í heimsóknarvinum koma vinir í heimsókn vikulega þar sem ýmislegt gæti verið gert, sumir vilja fara á kaffihús á meðan aðrir vilja bara fá innlit á sitt heimili og enn aðrir kjósa að kíkja í bíltúr. Símavinir eru, líkt og nafnið gefur til kynna, vinir sem heyrast 1–2 sinnum í viku að



Karen Björg ásamt hundinum Spora, sem er blendingur úr Nova Scotia Retriever, Border Collie og íslenskum fjárhundi.

FRÉTTABLAÐID/ERNIR

meðaltali 20–45 mínútur í senn. Að síðustu má ekki gleyma hundavinum, en það eru heimsóknarvinir með hund sem kíkja annað hvort í heimsókn eða í göngutúr með sínum vinum,“ segir Karen.

Sjálfbóðaliðastörf Rauða krossins eru mjög gefandi

Karen segir að vinaverkefnin séu fyrir einstaklinga í samfélaginu sem upplifa sig einmana og/eða upplifa einangrun.

Hverjir geta tekið þátt í sjálfbóðaliðastarfi?

„Þeir sjálfbóðaliðar sem ganga til liðs við vinaverkefni hafa helst

minnst á það hversu mikið það gefur þeim sjálfum að geta gefið af sér til þeirra sem óska eftir slíkri félagslegri aðstoð.

Gott er að taka hér fram að kostir þess að taka að sér sjálfbóðaliðastarf eru óumdeilanlegir. Það er nokkuð sama hvernig rannsóknir eru skoðaðar því sjálfbóðaliðastarf er með afar jákvæða tengingu milli lífsánægju og heilsu meðal fullorðinna einstaklinga sem því sinna.

Við hjá vinaverkefnum Rauða krossins viljum endilega hvetja áhugasama til þess að sækja um að gerast sjálfbóðaliðar. Ávinn-

ingurinn er mikill og ómetanlegur fyrir þá sem þiggja aðstoð ykkar og er alltaf þörf á dugmiklum og öflugum sjálfbóðaliðum. Verið hjartanlega velkomin.“

Hvaða gagn gerir þetta fyrir þá sem óska eftir aðstoðinni?

„Fyrir þá sem óska eftir þessari aðstoð, þá gefur þetta ómetanlega hlýju og nærveru. Ekkert okkar vill upplifa sig einmana eða einangrað en stundum eru slíkar aðstæður óumflýjanlegar og þegar svo ber við þá getur það gefið einstaklingum mikið að vita til þess að þau sem geta, séu tilbúin til þess að veita félagslega aðstoð sína í

Fjármunir fara aftur til samfélagsins

Rauði krossinn á Íslandi á 68,75% eignarhlut í Íslands-spilum og er sá hlutur einn mikilvægasti tekjustofn félagsins.

Tekjurnar frá Íslandsspilum gera Rauða krossinum kleift að halda uppi neyðarvörnum vegna áfalla og hamfara og vinna að hjálpar- og mannúðarstarfi á Íslandi sem og erlendis.

Ívar Kristinsson er stjórnarmaður í stjórn Rauða krossins. Spurður að því af hverju Rauði krossinn sé að stunda fjáröflun í gegnum rekstur spilakassa segir hann:

„Sögu tikallakassa Rauða krossins má rekja aftur til ársins 1972 þegar fjárþörf til hjálparstarfs jókst óvænt gríðarlega í kjölfar Vestmannaeyjagossins. Kössunum fjölgaði svo í takti við aukna tekjuþörf og var tekjunum varið meðal annars til byggingar sjúkrahótel, kaup á sjúkrabifreiðum og rekstrar þeirra, til neyðarvarna, félagslegs hjálparstarfs og heilbrigðisfræðslu um land allt,“ segir Ívar.

Hann segir að í dag sé Íslandsspil sameignarfélag í eigu Rauða krossins á Íslandi og Slysavarnafélagsins Landsbjargar og séu spilakassar reknir enn í dag til fjáröflunar.

„Fjármunir fara til þessara eigenda, sem nýta þá til samfélagslegra verkefna,“ segir Ívar.

Hvernig eru peningarnir notaðir?

„Rauði krossinn nýtir tekjurnar með margvíslegum hætti. Langstærsti hluti tekna fer til hjálparstarfs innanlands svo sem Rauða-krossdeilda um allt land, styðja við grunnuppbyggingu félagsins



í gegnum landsskrifstofu, skaðaminnkunarverkefnisins Frú Ragnheiðar, Hjálparsímans 1717, verkefna til aðstoðar föngum og fólks af erlendum uppruna, verkefna á sviði neyðarvarna innanlands, og til sjúkrabilasjóðs.“

Samfélagsábyrgð mikilvæg
Hvernig reynið þið að takmarka skaðann sem spilakassar geta valdið?

„Upphaflega var eingöngu horft á reksturinn sem fjáröflun en síðustu ár hefur áhersla eigenda á skaðaminnkun orðið mikilvægari. Samfélagsábyrgð er eigendum Íslandsspila mikilvæg. Þannig styrkja Íslandsspil rannsóknir á spilavanda, SÁÁ er styrkt til þróunar á úrræðum og meðferð sem og

þátttöku í norrænu samstarfi á sviði ábyrgrar spilunar. Auk þess er lögð áhersla á fræðslu og lágmarksaldur og verkefnið Ábyrg spilun hefur verið unnið í góðu samstarfi við Hapdrætti Háskóla Íslands til fjölda ára,“ segir Ívar.

Afhverju er betra að góðgerðarsamtök geri þetta frekar en fyrirtæki sem eru rekin í hagnaðarskyni?

„Á Norðurlöndum og í þeim löndum sem við berum okkur almennt saman við, er rekstur happdrætta, svo sem spilakassa, lottós og getrauna, leyfisskyldur markaður og tekjur renna til samfélagsins. Félagasamtök eru betur til þess fallin að reka spilakassa en einkaaðilar, vegna þess að fjármunirnir fara aftur til samfélagsins og vegna þess að

Upphaflega var eingöngu horft á reksturinn sem fjáröflun en síðustu ár hefur áhersla eigenda á skaðaminnkun orðið mikilvægari.

eðli góðgerðarsamtaka tryggir að skaðaminnkun verði alltaf mikilvægur þáttur af starfseminni.

Íslandsspil hafa horft til Norðurlandanna varðandi úrræði til skaðaminnkunar. Þar hafa spilakort verið innleidd þvert yfir öll peningaspil og þar hefur í reynd allur markaðurinn: spilakassar, lottó, getraunir og fleira, verið sameinað í eitt fyrirtæki þar sem

Hlutverk sjálfbóðaliða í vinaverkefnum er fyrst og fremst að veita félagsskap, nærveru og hlýju þó svo að útfærslurnar kunni að vera af ýmsu tagi.

Karen Björg Jóhannsdóttir

sjálfbóðaliðastarfi þar sem óskað er eftir því,“ segir Karen.

Einmanaleiki er heilsuspillandi

„Skilgreiningin á félagslegri einangrun er að einstaklingur hefur mjög litil tengsl við fjölskyldu, ættingja, vini og nánasta umhverfi. Þetta er afleiðing landfræðilegra, líkamlegra og fjárhagslegra hindrana. Félagsleg einangrun leiðir yfirleitt til einmanaleika.

Rannsóknir hafa sýnt fram á það að það er mikil fylgni á milli einmanaleika og truflunar í ónæmiskerfi. Sem þýðir að fólk verður miklu opnara fyrir sjúkdómum, til dæmis veirusýkingum, krabbameini og jafnvel Alzheimer. Rannsóknir hafa einnig sýnt fram á að fólk sem upplifir félagslega einangrun og/eða einmanaleika sé líklegra til að þjást af þunglyndi og lakara heilsufari. Með bættri félagslegri líðan minnka líkur á líkamlegum vandamálum og sjúkdómum, sem þar af leiðandi léttir á heilbrigðiskerfinu,“ segir Karen. ■

skaðaminnkun er hornsteinn starfseminnar.

Má stórbæta umhverfi happdrætta hér á landi

Norðurlöndin styðjast því við svokallað „monopoly“ sem byggir á því að þetta sé ekki markaður þar sem samkeppni er æskileg. Upptaka spilakorta, hvernig sem það er útfært (til dæmis með appi), hefur reynst vel. Með spilakorti þarf spilari að skrá sig inn og setja sér „mörk“ áður en hægt er að spila. Þannig er hægt að fylgjast með spilun sinni, setja sér hámark sem varið er til spilunar. Einnig getur viðkomandi lokað á sig frá allri spilun, sem hefur reynst einstaklingum sem glíma við spilavanda vel. Þá opnast sá möguleiki að hægt sé að grípa inn í óæskileg spilamynstur og bjóða ráðgjöf vegna spilavanda.“

Spurður hvernig Rauði krossinn vilji sjá reglur varðandi fjárhættuspil þróast segir Ívar:

„Því hefur verið haldið fram að best væri að loka spilakössum og við það verði spilavanda útrýmt. Hins vegar er reynslan sú að „bann“ myndi ekki koma í veg fyrir spilavanda heldur færist hann til ólöglegrar starfsemi.

Hins vegar má stórbæta umhverfi happdrætta á Íslandi og hafa eigendur Íslandsspila einna helst horft til hinna Norðurlandanna í því skyni. Best væri að hér á landi væri starfrækt eitt fyrirtæki, eins og þar tíðkast, þar sem hornsteinn rekstursins væri skaðaminnkun. Við teljum slíkt fyrirkomulag bestu leiðina til að stuðla að skaðaminnkun,“ segir Ívar. ■

Mannvinir eru mikilvæg fjáröflun

Björg Kjartansdóttir er sviðs-
stjóri fjáröflunar- og kyn-
ningarsviðs Rauða krossins.
Hún segir að Mannvinir
séu mikilvægasta fjáröflun
félagsins, en þeir eru orðnir
yfir 14 þúsund á öllum aldri.

„Mannvinir Rauða krossins, sem styrkja okkur með mánaðarlegum framlögum, er langmikilvægasta fjáröflun félagsins en vissulega styrkja bæði einstaklingar og fyrirtæki starf okkar með stökum styrkjum og í neyðarsöfnunum okkar,“ segir Björg. „Mannvinir okkar eru búsettir um allt land og fá reglulega fréttabréf um það helsta sem er á döfinni og tíðindi af þeim verkefnum sem þeir styrkja. Mannvinir njóta líka skattafrádráttar með stuðningi sínum,“ bendir hún á.

Þegar Björg er spurð hvernig Rauði krossinn nýti peningana sem fást í gegnum fjárframlög frá almenningi, svarar hún:

„Það eru mjög skýrar reglur um hvernig við nýtum styrki frá Mannvinum. Til að mynda kveða fjáröflunarreglur okkar á um að heildarkostnaður við fjáröflun þurfi alltaf að vera innan við 20% af því fé sem við söfnum frá Mannvinum.

Rauði krossinn er viðbragðs-félag og því ber okkur að tryggja að á hverjum tíma sé fjármagníð nýtt til verkefna þar sem þörfin er mest, hvort sem er innanlands eða erlendis. Það er einmitt mjög mikilvægt að njóta stuðnings frá Mannvinum til að geta brugðist hratt við. Verkefni okkar geta breyst á skömmum tíma, til dæmis voru þau önnur á tímum heimsfaraldurs en í dag,“ segir Björg og bætir við að Mannvinir styðji við verkefni innanlands og alþjóðleg verkefni til jafns. „Verkefni innanlands eru meðal annars skaðaminnkun, neyðarvarnir og Hjálparsíminn 1717. Alþjóðleg



Björg Kjartansdóttir er sviðsstjóri fjáröflunar- og kynningarsviðs Rauða krossins.

FRÉTTABLAÐIÐ/ANTON BRINK

verkefni sem Mannvinir styrkja eru meðal annars sendifulltrúar, stuðningur við flóttafólk, konur og börn í Sómalíu og Malaví, auk kvenna og barna í neyð á hamfara- og átakasvæðum.“

300 milljónir vegna Úkraínu
Björg var spurð hvernig gengi að safna fé í hin ýmsu verkefni. „Við hófum neyðarsöfnun fyrir þolendur átakanna í Úkraínu þann 24. febrúar síðastliðinn. Strax varð ljóst að almenningur og fyrirtæki vildu leggja sitt af mörkum, einnig styrktu íslensk stjórnvöld neyðar-söfnun okkar. Alls söfnuðust yfir 300 milljónir króna fyrir þolendur

” Rauði krossinn er viðbragðsfélag og því ber okkur að tryggja að á hverjum tíma sé fjármagníð nýtt til verkefna þar sem þörfin er mest, hvort sem er innanlands eða erlendis.

þessara átaka og fjölmargir Mannvinir bættust í hópinn, sem er ánægjulegt,“ segir hún.

„Nýlega hófum við neyðar-söfnun til að styðja við viðbrögð vegna viðvarandi hungursneyðar í Afríku, sem ógnar 146 milljónum íbúa um alla álfuna. Ástandið er mjög alvarlegt í þessum heims-hluta og án fullnægjandi við-bragða mun mikill fjöldi fólks lástast úr hungri og sjúkdómum. Við óttumst að afleiðingarnar muni vara í ár og jafnvel áratugi. Það má segja að slíkar neyðarsafn-anir skipti gríðarlega miklu máli til að við getum brugðist hratt við brýnni neyð.“

Einfalt að gerast Mannvinur
Nýlega var söfnunarþáttur á vegum Rauða krossins sýndur á RÚV. Björg segir það hafa verið ómetanlegt tækifæri til að kynna verkefni félagsins. „Söfnunin gekk vonum framar en alls bættust um 1.800 Mannvinir í hópinn og tæplega 400 einstaklingar og fyrirtæki gáfu til söfnunar-innar. Við þökkum almenningi og fyrirtækjum kærlega fyrir þessu jákvæðu viðbrögð og hlýhug í garð Rauða krossins. Það er mjög einfalt að gerast Mannvinur á heimasíðu Rauða krossins, raudikrossinn.is/ styrkja/mannvinir. Síðan má líka hringja í okkur í síma 570 4000 og gerast Mannvinur.“

Gjafir til góðra verka
Rauði krossinn býður einnig upp á gjafakort sem eru sniðug jólagjöf. Þetta eru gjafir til góðra verka en einnig er hægt að fá gjafakort í fatabúðir Rauða krossins. „Gjafir til góðra verka eru í raun raf-rænar gjafir sem fólk fær sendar í tölvupósti. Andvirði gjafabréfsins rennur beint til þeirra verka sem valin eru. Dæmi um gjöf til góðra verka er samtal við 1717. Fólk greiðir þá 2.000 kr. og mun þar með veita einstaklingi í vanda virka hlustun, sálrænan stuðning og upplýsingar um úrræði í boði í gegnum Hjálparsímann okkar 1717.“ ■

Hægt er að kaupa gjafir til góðra verka og gjafakort í fatabúðir Rauða krossins hér: [versla.raudi-krossinn.is](#)



Við þökkum fyrir stuðninginn



Úti Og Inni Arkitektar,
Þingholtsstræti 27, 101, Reykjavík
Hótel Leifur Eiríksson Ehf.,
Skólavörðustíg 45, 101, Reykjavík
Manna ehf.,
Kringlan 4-12, 103, Reykjavík
Endurvinnslan hf.,
Knarrarvogi 4, 104, Reykjavík
Kom Almannatengsl,
Katrínartúni 2, 105, Reykjavík
Landssamband lögreglumanna,
Grettisgötu 89, 105, Reykjavík
Tannréttingar Sf.,
Snorrabraut 29, 105, Reykjavík
SÍBS,
Borgartúni 28a, 105, Reykjavík
T.ark Arkitektar ehf.,
Hátúni 2b, 105, Reykjavík
Sameyki stéttarfélag í almannapjónustu,
Grettisgötu 89, 105, Reykjavík
Skólavefurinn ehf.,
Laugavegi 163, 105, Reykjavík
BSRB - bandalag starfsmanna ríkis og bæja, Grettisgötu 89, 105, Reykjavík
Arkitektastofan Og Ehf,
Hátúni 6, 105, Reykjavík
Ennemm Ehf,
Skeifunni 10, 108, Reykjavík
Múlaradíó ehf.,
Fellsmúla 28, 108, Reykjavík

Óskirnar þrjár ehf (Skýrslur og skil),
Suðurlandsbraut 46, 108, Reykjavík
Reykjaprent ehf.,
Síðumúla 14,
108, Reykjavík
Trausti fasteignasala ehf.,
Vegmúla 4, 108, Reykjavík
Malbikunarstöðin Höfði Hf.,
Sævarhöfða 6-10, 110, Reykjavík
Samiðn samband iðnfélaga,
Stórhöfða 31, 110, Reykjavík
Wurth Á Íslandi Ehf.,
Norðlingabraut 8, 110, Reykjavík
Gísli Geir ehf,
Búðavaði 14, 110, Reykjavík
Verslunartækni Ehf.,
Draghálsi 4, 110, Reykjavík
Rafsvið Sf,
Viðarhöfða 6, 110, Reykjavík
Bílasmiðurinn Hf,
Bíldshöfða 16, 110, Reykjavík
Eðalbílar ehf.,
Fosshálsi 9, 110, Reykjavík
Landsnet hf.,
Gylfaflöt 9, 112, Reykjavík
Ásborg ehf,
Smiðjuvegi 11, 200, Kópavogi
Norm X Ehf.,
Auðbrekku 6, 200, Kópavogi
GR Verk ehf,

Hliðarsmára 3, 200, Kópavogi
Loftorka Reykjavík Ehf.,
Miðhrauni 10, 210, Garðabæ
Járnsmiðja Óðins,
Smiðsbúð 6, 210, Garðabæ
Garðabær, Garðatorgi 7,
210, Garðabær
Burger-Inn Ehf,
Flatahrauni 5A, 220, Hafnarfirði
Verkalýðsfélagið Hlíf,
Reykjavíkurvegi 64, 220, Hafnarfirði
Netorka hf,
Dalshraun 1a, 220, Hafnarfirði
Hafnarfjarðarhöfn,
Óseyrarbraut 4, 220, Hafnarfirði
Gasfélagið ehf,
Straumsvík, 220, Hafnarfirði
Bókráð, Bókhald Og Ráðgjöf Ehf,
Melabraut 23, 220, Hafnarfirði
Hársnyrtistofan Nína ehf,
Fjarðargötu 19, 220, Hafnarfirði
Krossborg ehf,
Stekkjarhvammi 12, 220, Hafnarfirði
Endurskoðun Helga Númasonar ehf,
Melabraut 23, 220, Hafnarfirði
SE ehf,
Glitvöllum 35,221, Hafnarfirði
Verktækni Ehf,
Lyngbergi 41, 221, Hafnarfirði
Dmm Lausnir Ehf,

Hafnargata 91, 230, Reykjanesbæ
Skólar Ehf,
Flugvallarbraut 752, 262, Reykjanesbæ
Nonni Litli Ehf,
Þverholti 8, 270, Mosfellsbæ
Samtök sveitarfélaga á Vesturla,
Bjarnarbraut 8, 310, Borgarnesi
Blómasetrið Ehf.,
Skúlagötu 13, 310, Borgarnesi
Sprautu- Og Bifreiðaverkstæði
Borgarness, Sólbakka 5, 310, Borgarnesi
Þjónustustofan ehf.,
Grundargötu 30, 350, Grundarfirði
Tannlæknastofa A.B. slf.,
Túnbrekku 11, 355, Ólafsvík
Orkubú Vestfjarða Ohf.,
Stakkanesi 1, 400, Ísafirði
Ráðhús ehf,
Engjavegi 29, 400, Ísafirði
Bolungarvíkurkaupstaður,
Aðalstræti 12, 415, Bolungarvík
Sigurgeir G. Jóhannsson Ehf,
Hafnargötu 19-21, 415, Bolungarvík
Þórsberg Ehf.,
Pósthólf 90, 460, Tálknafirði
Stéttarfélagið Samstaða,
Þverbraut 1, 540, Blönduósi
Verkval ehf,
Miðhúsavegi 4, 600, Akureyri
Akureyrarbær,

Geislagötu 9, 600, Akureyri
Gróðrarstöðin Réttarhóll Ehf.,
Smáratún 16b, 606, Akureyri
Norlandia ehf.,
Múlavegi 3a, 625, Ólafsfirði
Fjallasýn Rúnars Óskarssonar ehf,
Hrísateigi 5, 641, Húsavík
Geir ehf útgerð,
Sunnuvegi 3, 680, Þórshöfn
Sildarvinnslan hf,
Hafnarbraut 6, 740, Neskaupstað
Dýralæknirinn Á Breiðdalsvík,
Ásvegur 31, 760, Breiðdalsvík
Gistihúsið Seljavellir ehf.,
Seljavöllum, 781, Höfn í Hornafirði
Rósaberg ehf,
Háhóli, 781, Höfn í Hornafirði
Nesey ehf,
Suðurbraut 7, 804, Selfossi
Hveragerðissókn,
Pósthólf 81, 810, Hveragerði
Sveitarfélagið Ólfus,
Hafnarbergi 1, 815, Þorlákshöfn
B.R. Sverrisson Ehf,
Norðurhófi 6, 845, Flúðum
Héraðsbókasafn Rangæinga,
Vallarbraut 16, 860, Hvolsvelli
Skaftárhreppur,
Klausturvegi 4, 880, Kirkjubæjarklaustri

Versta hungursneyð í fjóra áratugi blasir við

Hungursneyð blasir við íbúum Sómalíu verði ekki gripið til róttækra aðgerða fljótlega. Rauði krossinn á Íslandi sendur nú fyrir neyðarsöfnunarátaki til stuðnings krisunni í Sómalíu. Hægt er að leggja átakinu lið á [raudikrossinn.is](#).

Aðstæður í Sómalíu eru mjög alvarlegar um þessar mundir og verði ekki gripið til róttækra aðgerða fljótlega stefnir í verstu hungursneyð þar í landi í um fjóra áratugi, að sögn Natalíu Herrera Eslava, verkefnastjóra alþjóðaverkefna hjá Rauða krossinum á Íslandi, sem heimsótti landið í september. „Það er mikill matarskortur í landinu sem mun leiða til hungursneyðar verði ekkert gert í nánustu framtíð.“

Fæðuóöryggi hefur lengi verið viðloðandi í stórum hluta Afríku, en síðan 2021 hefur sambland ýmissa þátta gert það að verkum að nú stefnir í versta ástand þar í álfi í áratugi. „Miklir þurrkar vegna loftslagsbreytinga og hækkandi verð á matvælum og orku vegna átakanna í Úkraínu, hafa haft mikil áhrif á daglegt líf íbúa sem þegar voru að glíma við landlæga fátækt, sérstaklega íbúa afskekktari samfélaga þar sem aðgangur að mat og hreinu vatni hefur lengi verið vandamál. Það eru helst þessir afskekktu hópar sem eru í hættu núna og þurfa á aðstoð okkar að halda til að koma í veg fyrir frekara manntjón.“

Grafalvarlegar aðstæður

Að sögn Natalíu eru mannúðarsamtök víða um heim að reyna að vekja athygli á þeirri staðreynd að síðan um mitt ár 2021 hafa meira en 22 milljónir manna búið við mikið mataróöryggi í þessum hluta Afríku og á hún þá helst við Sómalíu, Eþíópíu og Kenýa. „En vegna fjölda þátta eru fleiri lönd á þessum slóðum í hættu, þannig að það gæti stefnt í að um 146 milljónir manna muni bráðlega búa við alvarlegt fæðuóöryggi. Enda hefur Alþjóðasamband Rauða krossins (IFRC) sent frá sér yfirlýsingu þar sem kemur meðal annars fram að það er búist við að ástandið á þessum slóðum haldi áfram að versna fram á næsta ár.“

Natalía fæddist í Kólumbíu og settist að á Íslandi árið 2016, en hún kynntist íslenskum maka sínum þar sem þau störfuðu saman í Darfur í Súdan. Hún hefur meðal annars starfað fyrir alþjóðasamtök og félagasamtök í Súdan, Suður-Súdan, Kólumbíu og Mexíkó en hún hóf störf hjá Rauða krossinum á Íslandi árið 2018.

Þurrkar hafa slæm áhrif

Natalía var í sendinefnd frá Rauða krossinum á Íslandi sem heim-sótti Hargeisa í Sómalíu í byrjun september. Tilgangur heimsóknarinnar var meðal annars að fylgjast með og skrá á ástandið á vettvangi í formi myndbanda og ljósmynda, ásamt því að fylgjast með ólíkum verkefnum sem Rauði krossinn hér á landi hefur stutt í samstarfi við samstarfsaðila eins og IFRC og sómalíska Rauða hálfmánann.

„Samstarfsfólk okkar frá sómalíska Rauða hálfmánanum skipulagði heimsóknir á nokkra ólíka staði þar sem kom berlega í ljós hvað þurrkarnir höfðu haft slæm áhrif á samfélagin. Þorpsbúar sögðu okkur til dæmis frá því hvernig þurrkarnir höfðu gert þeim mjög erfitt fyrir við að halda búfænaði sínum, sem er sérstaklega mikilvægur á þessum slóðum. Stundum þurftu þorpsbúar að velja á milli þess að fæða dýrin sín eða fjölskyldur.“



Natalía Herrera Eslava er verkefnastjóri alþjóðaverkefna hjá Rauða krossinum á Íslandi.

FRÉTTABLAÐIÐ/ERNIR



Natalía heim-sótti Sómalíu í haust.

MYND/ADSEND

Margir sleppa máltíðum

Hópurinn heimsótti einnig færanlega heilsugæslu á hjólum í Hargeisa sem Rauði krossinn á Íslandi hefur stutt í nokkurn tíma. „Þar upplýstu hjúkrunarfræðingar okkur um að sá hluti íbúa sem sleppir máltíðum eða borðar bara eina máltíð á dag hafi stækkað jafnt og þétt, með þeim afleiðingum að ýmis heilsufarsvandamál, á borð við bráða magabólgu, hafi aukist.“

Þeir hópar sem verða verst úti í hungursneyðum og þar sem matarskortur ríkir, eru konur og börn, segir Natalía.

„Í flestum samfélögum bera konur þá ábyrgð að útvega mat og getur það oft reynst hættulegt. Auk þess fæða konur fjölskyldumeðlimi venjulega á undan sjálfum sér og þær reka því íðulega lestina við matarborðið. Það þýðir líka að ef konan er ólétt er meiri hætta á því að barnið fæðist andvana eða deyi í fæðingu. Um leið eiga þessar konur í vandræðum með að framleiða mjólk fyrir nýfædd börn sem eru á brjósti.“

Í Sómalíu tíðkast að fjölskylda fái heimanmund þegar stúlka giftist. Í þeirri kreppu sem hefur ríkt undanfarið fjölgar þeim stúlkum sem neyðast til að ganga



snemma í hjónaband til að tryggja fjölskyldunni einhverjar tekjur.“

Farsælt samstarf

Rauði krossinn á Íslandi hefur verið samstarfsaðili sómalíska Rauða hálfmánans í rúman áratug, að sögn Natalíu. „Við höfum tekið þátt í að styðja við mismunandi verkefni gegnum tíðina en þó lengst við Hargeisa Mobile Clinic, sem er færanlegt heilsugæsluteymi sem samanstendur af hjúkrunarfræðingum og ljósmæðrum, sem ferðast um fimm mismunandi svæði. Þar bjóða þau upp á grunnheilbrigðisþjónustu eins og ráðgjöf, stuðning við barnshafandi konur og mjólkandi mæður, bólusetningar, ungbarnaeftirlit og dreifingu tíðavara.“

Á þessu tímabili hefur Rauði krossinn á Íslandi einnig stutt mismunandi neyðaraðgerðir í tengslum við þurrka og síðan 2020 stutt sómalíska Rauða hálfmánann við að vinna að forvörnum gegn kynferðislegu og kynbundnu ofbeldi í Sómalíu.

„Árið 2021 svöruðum við kalli frá félögum okkar í hreyfingunni um að bregðast við ástandinu í Sómalíu. Nú styðjum við það fólk

sem verst hefur orðið úti með til dæmis reiðufé, dreifingu fæðubótarefna fyrir börn, bættu aðgengi að hreinu vatni og aðgengi að grunnheilbrigðisþjónustu.“

Almenningur getur hjálpað

Natalía segir ýmislegt sem almenningur hér á landi getur gert til að aðstoða fólk í Sómalíu. „Til að byrja með geta Íslendingar kynnt sér hvað er að gerast í Sómalíu, gert neyðina sýnilegri og sýnt samstöðu með fólkinu. Það er nóg af matvælum framleitt í heiminum en aðgengi að þeim mat er aftur á móti mjög misjafnt. Þurrkarnir og fæðuóöryggið í Afríku hafa farið versnandi í marga mánuði en athygli almennings hefur verið lítil sem engin hingað til.“

Miðvikudaginn 9. nóvember 2022 hleypti Rauði krossinn á Íslandi af stað neyðarsöfnunarátaki til stuðnings krisunni í Sómalíu. „Það er frábært tækifæri fyrir landsmenn til að sýna samstöðu og hjálpa til við að lina þjáningar fólksins í Sómalíu.“ ■

Hægt er að leggja átakinu lið á [raudikrossinn.is](#)

Rauði krossinn á Íslandi hefur verið samstarfsaðili sómalíska Rauða hálfmánans í rúman áratug.

MYND/ADSEND



**+ HJÁLPARSÍMI OG NETSPJALL
RAUÐA KROSSINS**



1717

Ókeypis + Trúnaður + Alltaf opinn

ERT ÞÚ MANNVINUR?

Mannvinir styðja Hjálparsímann 1717,
netspjallið 1717.is og tryggja að þar sé alltaf opið

www.raudikrossinn.is